

TITLUL I. DISPOZIȚII GENERALE

Capitolul I.

Domeniul de aplicare și principii generale ale cooperării judiciare internaționale în materie penală

Art. 1. ⁽¹⁾ Domeniul de aplicare

(1) Prezenta lege se aplică următoarelor forme de cooperare judiciară internațională în materie penală:

- a) extrădarea;
- b) predarea în baza unui mandat european de arestare;
- c) transferul de proceduri în materie penală;
- d) recunoașterea și executarea hotărârilor;
- e) transferarea persoanelor condamnate;
- f) asistența judiciară în materie penală;
- g) alte forme de cooperare judiciară internațională în materie penală.

(2) Prezenta lege nu se aplică modalităților specifice de cooperare polițienească internațională, dacă, potrivit legii, acestea nu se află sub control judiciar.

Art. 2. ⁽²⁾ Definirea unor termeni și expresii

În sensul prezentei legi, termenii și expresiile următoare se definesc astfel:

- a) *stat solicitant* – statul care formulează o cerere în domeniile reglementate de prezenta lege;
- b) *stat solicitat* – statul căruia îi este adresată o cerere în domeniile reglementate de prezenta lege;
- c) *autoritate centrală* – acea autoritate astfel desemnată de statul solicitant sau de statul solicitat, în aplicarea dispozițiilor unor convenții internaționale;
- d) *autoritate judiciară* – instanțele judecătorești și parchetele de pe lângă acestea, stabilite potrivit legii române, precum și autoritățile care au această calitate în statul solicitant, conform declarațiilor acestuia din urmă la instrumentele internaționale aplicabile;
- e) *persoană urmărită* – persoana care formează obiectul unui mandat de urmărire internațională;
- f) *persoană extrădabilă* – persoana care formează obiectul unei proceduri de extrădare;
- g) *extrădat sau persoană extrădată* – persoana a cărei extrădare a fost aprobată;
- h) *extrădare activă* – procedura de extrădare în care România are calitatea de stat solicitant;
- i) *extrădare pasivă* – procedura de extrădare în care România are calitatea de stat solicitat;
- j) *persoana solicitată* – persoana care face obiectul unui mandat european de arestare;

⁽¹⁾ Art. 1 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 1 din Legea nr. 224/2006.

⁽²⁾ Art. 2 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 2 din Legea nr. 224/2006.

k) *condamnare* – orice pedeapsă sau măsură de siguranță aplicată ca urmare a săvârșirii unei infracțiuni;

l) *măsură de siguranță* – orice măsură privativă sau restrictivă de libertate care a fost dispusă pentru completarea sau înlocuirea unei pedepse printr-o hotărâre penală;

m) *hotărâre* – o hotărâre judecătorească prin care se pronunță o condamnare;

n) *stat de condamnare* – statul în care a fost condamnată persoana care poate fi transferată sau care deja a fost transferată;

o) *stat de executare* – statul către care condamnatul poate fi transferat sau a fost deja transferat în vederea executării pedepsei sau a măsurii de siguranță aplicate;

p) *resortisant al unui stat de condamnare sau de executare*, în cazul României, este cetățeanul român;

r) în sensul titlului III din prezenta lege, *autoritate judiciară emitentă* este autoritatea judiciară a unui stat membru al Uniunii Europene, competentă să emită un mandat european de arestare, potrivit legii aceluia stat;

s) în sensul titlului III din prezenta lege, *autoritate judiciară de executare* este autoritatea judiciară a unui stat membru al Uniunii Europene, competentă să execute un mandat european de arestare, potrivit legii aceluia stat;

ș) în sensul titlului III din prezenta lege, *stat membru emitent* este statul membru al Uniunii Europene în care s-a emis un mandat european de arestare;

t) în sensul titlului III din prezenta lege, *stat membru de executare* este statul membru al Uniunii Europene căruia îi este adresat un mandat european de arestare.

Art. 3. Limitele cooperării judiciare

Aplicarea prezentei legi este subordonată protecției intereselor de suveranitate, securitate, ordine publică și a altor interese ale României, definite prin Constituție.

Art. 4. Preeminența dreptului internațional

(1) Prezenta lege se aplică în baza și pentru executarea normelor interesând cooperarea judiciară în materie penală, cuprinse în instrumentele juridice internaționale la care România este parte, pe care le completează în situațiile nereglementate.

(2) Cooperarea cu un tribunal penal internațional sau o organizație internațională publică, în conformitate cu dispozițiile în materie ale unor instrumente internaționale speciale, cum sunt statutele tribunalelor penale internaționale, se examinează printr-o procedură legală distinctă, prevederile prezentei legi putând fi aplicate în mod corespunzător, în completare, dacă este necesar.

Art. 5. Curtoazia internațională și reciprocitatea

(1) În lipsa unei convenții internaționale, cooperarea judiciară se poate efectua în virtutea curtoaziei internaționale, la cererea transmisă pe cale diplomatică de către statul solicitant și cu asigurarea scrisă a reciprocității dată de autoritatea competentă a aceluia stat.

(2) În cazul prevăzut la alineatul precedent, prezenta lege constituie dreptul comun în materie pentru autoritățile judiciare române.

(3) Lipsa reciprocității nu împiedică să se dea curs unei cereri de asistență judiciară internațională în materie penală, dacă aceasta:

a) se dovedește necesară datorită naturii faptei sau nevoii de a lupta împotriva anumitor forme grave ale criminalității;

- b) poate contribui la îmbunătățirea situației inculpatului ori condamnatului sau la reintegrarea sa socială;
- c) poate servi la clarificarea situației judiciare a unui cetățean român.

Art. 6. ⁽¹⁾ Asigurarea de reciprocitate

În cazul în care statul român formulează o cerere în condițiile prezentei legi, în baza curtoaziei internaționale, asigurarea reciprocității va fi dată de către ministrul justiției, pentru fiecare caz, ori de câte ori va fi necesar, la cererea motivată a autorității judiciare române competente.

Art. 7. ⁽²⁾ Dreptul aplicabil

Cererile adresate autorităților române în domeniile reglementate de prezenta lege se îndeplinesc potrivit normelor române de drept procesual penal, dacă prin prezenta lege nu se prevede altfel.

Art. 8. ⁽³⁾ Abrogat.**Art. 9. ⁽⁴⁾ Abrogat.****Art. 10. *Non bis in idem***

(1) Cooperarea judiciară internațională nu este admisibilă dacă în România sau în orice alt stat s-a desfășurat un proces penal pentru aceeași faptă și dacă:

- a) printr-o hotărâre definitivă s-a dispus achitarea sau încetarea procesului penal;
- b) pedeapsa aplicată în cauză, printr-o hotărâre definitivă de condamnare, a fost executată sau a format obiectul unei grațieri sau amnistii, în totalitatea ei ori asupra părții neexecutate.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică dacă asistența este solicitată în scopul revizuirii hotărârii definitive, pentru unul din motivele care justifică promovarea uneia din căile extraordinare de atac prevăzute de Codul de procedură penală al României.

(3) ⁽⁵⁾ Dispozițiile alin. (1) nu se aplică în cazul în care un tratat internațional la care România este parte conține dispoziții mai favorabile sub aspectul principiului *non bis in idem*.

Protocolul Nr. 7 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale

- extras -

Art. 4. Dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori. 1. Nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceluiași stat pentru săvârșirea infracțiunii pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă conform legii și procedurii penale ale acestui stat.

⁽¹⁾ Art. 6 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 1 pct. 3 din Legea nr. 224/2006.

⁽²⁾ Art. 7 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 1 pct. 4 din Legea nr. 224/2006.

⁽³⁾ Art. 8 a fost abrogat prin art. 1 pct. 5 din Legea nr. 224/2006.

⁽⁴⁾ Art. 9 a fost abrogat prin art. 1 pct. 6 din Legea nr. 224/2006.

⁽⁵⁾ Alin. (3) al art. 10 a fost introdus prin art. 1 pct. 7 din Legea nr. 224/2006.

2. Dispozițiile paragrafului precedent nu împiedică redeschiderea procesului, conform legii și procedurii penale a statului respectiv, dacă fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sunt de natură să afecteze hotărârea pronunțată.

3. Nicio derogare de la prezentul articol nu este îngăduită în temeiul art. 15 din convenție.

HOTĂRÂRI ALE CURȚII EUROPENE A DREPTURILOR OMULUI PRIVIND PRINCIPIUL *NON BIS IN IDEM*

1. Cauza *Sergey Zolotukhin c. Rusiei* (Hotărârea din 10 februarie 2009⁽¹⁾)

A. Cu privire la caracterul penal al primei sancțiuni.

48. Curtea constată că la 4 ianuarie 2002 reclamantul a fost declarat vinovat în procedurile desfășurate potrivit Codului infracțiunilor administrative, care au fost considerate ca „administrative”, și nu „penale”, conform calificării legale ruse. Astfel, în scopul de a stabili dacă reclamantul a fost „achitat sau condamnat definitiv conform legii și procedurii penale ale statului”, prima problemă de decis este dacă acele proceduri privesc o chestiune „penală” în sensul art. 4 din Protocolul nr. 7. (...)

52. (...) Caracterizarea legală a procedurii potrivit legii naționale nu poate fi singurul criteriu cu relevanță pentru aplicabilitatea principiului *non bis in idem* conform art. 4 parag. 1 din Protocolul nr. 7. Altfel, aplicarea acestei prevederi ar fi lăsată la discreția statelor contractante într-o măsură care ar putea conduce la rezultate incompatibile cu obiectul și scopul Convenției [a se vedea, cel mai recent, *Storbråten c. Norvegiei* (dec.), nr. 12277/04]. Noțiunea de „procedură penală” din textul art. 4 din Protocolul nr. 7 trebuie interpretată în lumina principiilor generale privind conceptele corespunzătoare de „acuzare penală” și „pedeapsă” din art. 6 și art. 7 din Convenție [a se vedea *Haarvig c. Norvegiei* (dec.), nr. 11187/05, 11 decembrie 2007; *Rosenquist c. Suediei* (dec.), nr. 60619/00, 14 septembrie 2004; *Manasson c. Suediei* (dec.), nr. 41265/98, 8 aprilie 2003; *Göktan c. Franței*, nr. 33402/96, § 48, ECHR 2002-V; *Malige c. Franței*, 23

septembrie 1998, § 35, Culegere 1998-VII; *Nilsson c. Suediei* (dec.), nr. 73661/01].

53. Jurisprudența constantă a Curții a definit trei criterii, cunoscute drept „criteriile *Engel*” (a se vedea *Engel și alții c. Olandei*, 8 iunie 1976, Serie A nr. 22), care să fie luate în considerare pentru a se stabili dacă a existat sau nu o „acuzare penală”. Primul criteriu este calificarea legală a infracțiunii potrivit legii naționale, al doilea este însăși natura infracțiunii și al treilea este gradul de severitate a pedepsei pe care persoana interesată riscă să îi fie impusă. Al doilea și al treilea criteriu sunt alternative și nu în mod necesar cumulative. Aceasta, totuși, nu exclude o abordare cumulativă, atunci când analiza separată a fiecărui criteriu nu face posibilă desprinderea unei concluzii clare cu privire la existența acuzației penale [a se vedea *Jussila c. Finlandei* (GC), nr. 73053/01, §§ 30-31 și *Ezeh și Connors c. Regatului Unit* (GC), nr. 39665/98 și nr. 40086/98, §§ 82-86].

54. În calificarea legală națională, infracțiunea de „acte minore de dezordine” prevăzută în art. 158 din Codul infracțiunilor administrative a fost caracterizată ca „administrativă”. Cu toate acestea, Curtea reiterează că anterior a reținut că sfera definită în sistemul de drept al Rusiei și în alte sisteme de drept similare ca „administrativă” include anumite infracțiuni care au o conotație penală, dar sunt prea lipsite de importanță pentru a fi guvernate de legea penală și de procedura penală (a se vedea *Menesheva c. Rusiei*, nr. 59261/00, § 96; *Galstyan c. Armeniei*, nr. 26986/03, § 57, 15 noiembrie 2007; *Ziliberberg c. Moldovei*, nr. 61821/00, §§ 32-35, 1 februarie 2005).

⁽¹⁾ www.echr.coe.int.

55. Prin natura sa, includerea infracțiunii de „acte minore de dezordine” în Codul infracțiunilor administrative a servit la garantarea protecției demnității umane și ordinii publice, valori și interese care, în mod obișnuit, intră în sfera de protecție a legii penale. Dispoziția corespunzătoare din Cod era aplicabilă tuturor cetățenilor, și nu unui grup având un statut special. Referirea la caracterul „minor” al actelor nu exclude, în sine, calificarea lor ca fiind „penale” în sensul autonom al Convenției, așa cum nu există nimic în Convenție care să sugereze că natura penală a unei infracțiuni, în accepțiunea criteriilor *Engel*, impune în mod necesar o anumită gravitate (a se vedea *Ezeh*, anterior citată, § 104). În fine, Curtea apreciază că principalele obiective în stabilirea infracțiunii în discuție au fost pedepsirea și disuasiunea, care sunt recunoscute drept trăsături caracteristice ale pedepselor penale (*ibid.*, §§ 102 și 105).

56. În ceea ce privește gradul de severitate a măsurii, el este stabilit prin referire la maximumul pedepsei pe care legea relevantă îl prevede. Pedepsa efectiv impusă este relevantă pentru stabilirea gradului de severitate, dar ea nu poate diminua importanța pedepsei pe care persoana o risca inițial (*ibid.*, § 120). Curtea constată că art. 158 din Codul infracțiunilor administrative prevede cincisprezece zile de închisoare ca maxim al pedepsei și că reclamantul a fost în final condamnat să execute trei zile de privare de libertate. Așa cum Curtea a confirmat cu multe ocazii, într-o societate atașată statului de drept, atunci când o pedeapsă care poate fi efectiv impusă unei persoane implică privarea de libertate, există o prezumție că acuzațiile împotriva acesteia sunt „penale”, o prezumție care poate fi răsturnată în întregime în mod excepțional și numai dacă privarea de libertate nu poate fi considerată că a cauzat un „prejudiciu important”, dată fiind natura, durata sau modalitatea sa de executare (a se vedea *Engel*, § 82 și *Ezeh*, § 126, ambele anterior citate). În prezenta cauză, Curtea nu identifică astfel de circumstanțe excepționale.

57. În lumina considerentelor ce preced, Curtea stabilește, așa cum a făcut și Camera, că natura infracțiunii de „acte minore de dezordine”, împreună cu severitatea pedepsei au fost în măsură să includă condamnarea reclamantului din 4 ianuarie 2002 în domeniul „procedurii penale”, în sensul art. 4 din Protocolul nr. 7.

B. Cu privire la identitatea dintre infracțiunile pentru care reclamantul a fost urmărit (idem)

58. Articolul 4 din Protocolul nr. 7 stabilește garanția că nimeni nu va fi judecat sau pedepsit pentru o infracțiune pentru care a fost deja condamnat sau achitat definitiv. (...)

79. Analiza instrumentelor internaționale care încorporează principiul *non bis in idem* într-o formă sau alta relevă diversitatea de termeni în care acesta este formulat. Astfel, art. 4 din Protocolul nr. 7 la Convenție, art. 14 parag. 7 din Pactul Națiunilor Unite privind drepturile civile și politice și art. 50 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene se referă la „[aceeași] infracțiune” [*(same) offence; (même) infraction*], Convenția americană a drepturilor omului vorbește despre „aceeași faptă” (*same cause; mêmes faits*), Convenția de punere în aplicare a Acordului Schengen interzice urmărirea pentru „aceleași fapte” (*same acts; mêmes faits*) și Statutul Curții Penale Internaționale utilizează termenul „[aceeași] conduită” [*(same) conduct; (mêmes) actes constitutifs*]. Diferența între termenii „aceleași fapte” sau „aceeași faptă”, pe de o parte, și termenii „[aceeași] infracțiune”, pe de altă parte, a fost reținută de Curtea de Justiție a Comunităților Europene și de Curtea Interamericană a Drepturilor Omului ca fiind un element important în favoarea adoptării unei abordări bazate strict pe identitatea actelor materiale și respingerea calificării legale a unor asemenea acte ca irelevante. Pentru a se pronunța în acest sens, ambele curți au subliniat că o astfel de abordare ar fi în favoarea făptuitorului, care ar ști că, odată ce a fost găsit vinovat și a executat hotărârea sau a fost achitat, nu trebuie să se teamă de o viitoare urmărire pentru același act (...).

80. Curtea consideră că utilizarea termenului „infracțiune” în textul art. 4 din Protocolul nr. 7 nu poate justifica aderarea la o abordare mai restrictivă. (...) Convenția trebuie să fie interpretată și aplicată într-o manieră care face drepturile pe care le consacră concrete și efective, iar nu teoretice și iluzorii. Ea este un instrument viu care trebuie interpretat în lumina condițiilor zilelor noastre [a se vedea *Tyler c. Regatului Unit*, 25 aprilie 1978, § 31, serie A nr. 26 și *Christine Goodwin c. Regatului Unit* (GC), nr. 28957/95, § 75, ECHR 2002-VI]. Dispozițiile unui tratat internațional cum este Convenția trebuie să fie interpretate în lumina obiectului și a scopului lor și, de asemenea, în conformitate cu principiul efectivității [a se vedea *Mamatkulov și Askarov c. Turciei* (GC), nr. 46827/99 și nr. 46951/99, § 123, ECHR 2005-I].

81. Curtea reține în continuare că abordarea care pune accentul pe caracterizarea legală a celor două infracțiuni este prea restrictivă pentru drepturile persoanei și, prin urmare, în cazul în care Curtea se limitează la constatarea că persoana a fost urmărită pentru infracțiuni având o calificare legală diferită, ea riscă să slăbească garanția consfințită în art. 4 din Protocolul nr. 7, iar nu să o facă concretă și efectivă, așa cum impune Convenția (...).

82. În consecință, Curtea împărtășește opinia că art. 4 din Protocolul nr. 7 trebuie înțeles ca interzicând urmărirea ori judecarea unei a doua „infracțiuni”, în măsura în care aceasta decurge din fapte identice sau din fapte care sunt în mod considerabil aceleași.

83. Garanția consfințită în art. 4 din Protocolul nr. 7 devine relevantă pentru începerea unei noi urmăriri, atunci când o achitare sau o condamnare anterioară a dobândit deja putere de lucru judecat (*res iudicata*). (...) Curtea subliniază că este irelevant care parte a noilor acuzații este în final confirmată sau respinsă în procedura ulterioară, deoarece art. 4 din Protocolul nr. 7 conține o garanție contra a fi judecat sau a fi pasibil de a fi judecat din nou într-o nouă procedură, și nu o interdicție a unei a doua condamnări sau achitări. (...)

97. Faptele care au dat naștere la acuzația administrativă împotriva reclamantului sunt legate de o încălcare a ordinii publice constând în înjurarea unor oficiali ai poliției, dl. Y. și căpitanul S., și îmbrâncirea celui din urmă. Aceleași fapte au format elementul central al acuzației potrivit art. 213 din Codul penal, conform căreia reclamantul a încălcat ordinea publică prin proferarea de obscenități, amenințarea căpitanului S. cu violența și opunerea rezistenței față de acesta. Astfel, faptele din cele două proceduri diferă numai într-un element, și anume amenințarea cu violența, care nu a fost menționat în prima procedură. În consecință, Curtea constată că acuzația penală potrivit art. 213 parag. 2 (b) a inclus faptele constituind infracțiune conform art. 158 din Codul infracțiunilor administrative în integralitatea lor și că, invers, infracțiunea de „acte minore de dezordine” nu a conținut niciun element neinclus în infracțiunea de „acte de dezordine”. Faptele constituind cele două infracțiuni trebuie, prin urmare, privite ca fiind în mod considerabil aceleași în sensul art. 4 din Protocolul nr. 7. Așa cum Curtea a subliniat anterior, faptele constituind cele două infracțiuni sunt unicul său punct de comparație și susținerea Guvernului că acestea sunt distincte având în vedere severitatea pedepselor pe care ele le atrag este, așadar, lipsită de relevanță pentru analiza sa.

C. Cu privire la dublarea procedurii (bis)
(...)

(a) Cu privire la decizia „definitivă”

107. Curtea reiterează că scopul art. 4 din Protocolul 7 este să interzică repetarea procedurii penale care a fost încheiată printr-o decizie „definitivă” (a se vedea *Franz Fischer c. Austriei*, nr. 37950/97, 29 mai 2001, § 22 și *Gradinger c. Austriei*, 23 octombrie 1995, serie A nr. 328-C, § 53). În conformitate cu Raportul explicativ al Protocolului nr. 7, care face referire la Convenția europeană privind valoarea internațională a hotărârilor represive, o „decizie este definitivă dacă, potrivit expresiei tradiționale, ea a dobândit putere de lucru judecat (*res iudicata*). Acesta este cazul când ea este irevocabilă,

cu alte cuvinte, când nu mai există nicio cale ordinară de atac sau când părțile au epuizat astfel de căi sau au permis ca termenul limită să expire fără a le exercita” [a se vedea *Nikitin c. Rusiei*, nr. 50178/99, § 37, ECHR 2004-VIII și *Horciag c. României* (dec.), nr. 70982/01, 15 martie 2005].

108. Deciziile împotriva cărora există o cale ordinară de atac sunt excluse din sfera garanției conținute în art. 4 din Protocolul nr. 7, atâta timp cât termenul limită pentru introducerea unei astfel de căi de atac nu a expirat. Pe de altă parte, căile de atac extraordinare, cum sunt cererea pentru redeschiderea procedurii sau cererea pentru extinderea termenului limită expirat, nu sunt luate în considerare pentru a se stabili dacă procedura a ajuns la o hotărâre definitivă (a se vedea *Nikitin*, anterior citată, § 39). Deși aceste căi de atac reprezintă o continuare a primului set de proceduri, caracterul „definitiv” al deciziei nu depinde de folosirea lor. Este important de subliniat că art. 4 din Protocolul nr. 7 nu împiedică redeschiderea procedurii, așa cum statuează clar paragraful al doilea al art. 4.

109. În prezenta cauză, hotărârea judecătorească de drept administrativ din 4 ianuarie 2002 a fost redactată într-un format standard care indica faptul că nu există nicio cale de atac împotriva ei și că este executorie (...). Totuși, chiar admitând că era supusă unui recurs în termen de zece zile de la pronunțare, ea a dobândit putere de lucru judecat după expirarea acestui termen limită. Nicio cale de atac ordinară suplimentară nu a existat la dispoziția părților. Hotărârea judecătorească de drept administrativ a fost, prin urmare, „definitivă”, în înțelesul autonom al termenului din Convenție, începând cu data de 15 ianuarie 2002, în timp ce procedurile penale au început la 23 ianuarie 2002.

(b) Cu privire la problema dacă achitarea reclamantului împiedică aplicarea garanțiilor art. 4 din Protocolul nr. 7

110. Ca și Camera, Curtea reiterează că art. 4 din Protocolul nr. 7 nu este limitat la dreptul de a nu fi pedepsit de două ori, ci extins la dreptul de a nu fi urmărit sau jude-

cat de două ori (a se vedea *Franz Fischer*, anterior citată, § 29). Dacă nu ar fi fost așa, nu ar fi fost necesar să se adauge cuvântul „pedepsit” alături de cuvântul „judecat”, întrucât ar fi fost o simplă repetare. Articolul 4 din Protocolul nr. 7 se aplică chiar și atunci când persoana a fost numai urmărită în cadrul unei proceduri care nu a avut drept rezultat o condamnare. Curtea reiterează că art. 4 din Protocolul nr. 7 conține trei garanții distincte și prevede că nicio persoană nu poate să fie (i) pasibilă de a fi judecată, (ii) judecată sau (iii) pedepsită pentru aceeași infracțiune (a se vedea *Nikitin*, anterior citată, § 36).

111. Reclamantul din prezenta cauză a fost condamnat definitiv pentru acte minore de dezordine și a executat pedeapsa care i-a fost impusă. El a fost, ulterior, acuzat de acte de dezordine și cercetat în stare de arest. Procedura a continuat pentru mai mult de zece luni, timp în care reclamantul a trebuit să participe la investigație și să se prezinte la proces. În consecință, faptul că el a fost în final achitat pentru această acuzație nu are legătură cu susținerea sa că a fost urmărit și judecat pentru acea acuzație pentru a doua oară. Pentru acest motiv, Marea Cameră, ca și Camera, constată neîntemeiată afirmația Guvernului că nu a existat o repetare a procedurii, deoarece reclamantul a fost în final achitat pentru acuzația prevăzută în art. 213 paragraf. 2 din Codul penal.

(c) Cu privire la problema dacă achitarea îl privează pe reclamant de statutul său de victimă

112. În final, Curtea va examina susținerea alternativă a Guvernului, că achitarea reclamantului pentru acuzația prevăzută în art. 213 paragraf. 2 din Codul penal l-a privat de statutul său de „victimă” a pretensei încălcări a art. 4 din Protocolul nr. 7.

113. Curtea reține că a stabilit anterior că modul în care autoritățile naționale au tratat cele două seturi de proceduri poate fi relevant pentru stabilirea statutului reclamantului de „victimă” a pretensei încălcări a art. 4 din Protocolul nr. 7, în conformitate cu criteriile constante stabilite în jurispru-

dența sa. Astfel, în cauza *Zigarella* [*Zigarella c. Italiei* (dec.), nr. 48154/99, 3 octombrie 2002], autoritățile naționale au desfășurat simultan două seturi de proceduri împotriva reclamantului. După pronunțarea unei hotărâri „definitive” în prima procedură, a doua procedură a fost încheiată pe motivul că desfășurarea sa încălca principiul *non bis in idem*. Curtea a acceptat că autoritățile au admis explicit o încălcare și, întrerupând cel de-al doilea set de proceduri, au oferit o reparație adecvată. Prin urmare, reclamantul a pierdut statutul său de „victimă” a pretensei încălcări a art. 4 din Protocolul nr. 7. (...)

115. Curtea, prin urmare, acceptă că, în cauzele în care autoritățile naționale instituie două seturi de proceduri, dar ulterior admit o încălcare a principiului *non bis in idem* și oferă o reparație adecvată, de exemplu, prin încheierea sau anularea celui de-al doilea set de proceduri și înlăturarea efectelor sale, poate considera că reclamantul a pierdut statutul său de „victimă”. Dacă ar fi altfel, ar fi imposibil pentru autoritățile naționale să remedieze pretense încălcări ale art. 4 din Protocolul nr. 7 la nivel național și conceptul de subsidiaritate ar pierde mult din utilitatea sa.

116. Întorcându-se la faptele din prezenta cauză, Curtea constată că nu există niciun indiciu că autoritățile ruse, la orice moment al procedurii, au admis o încălcare a principiului *non bis in idem*. Achitarea reclamantului pentru infracțiunea prevăzută în art. 213 parag. 2 din Codul penal nu a fost bazată pe faptul că el a fost judecat pentru aceleași acțiuni conform Codului infracțiunilor administrative. Referirea la procedura de drept administrativ din 4 ianuarie 2002 în textul hotărârii din 2 decembrie 2002 a fost o simplă declarație că acea procedură a avut loc. Pe de altă parte, rezultă clar din textul hotărârii că Curtea Districtuală a examinat probele împotriva reclamantului și a constatat că acestea nu întrunesc standardele penale ale probațiunii. În consecință, achitarea sa a fost întemeiată pe un motiv substanțial, iar nu pe un motiv procedural.

117. Omisiunea instanțelor naționale de a admite o încălcare a principiului *non bis in idem* distinge prezenta cauză de cauza *Ščiukina* [*Ščiukina c. Lituaniei* (dec.), nr. 19251/02, 5 decembrie 2006], în care Curtea Supremă a Lituaniei a admis expres o încălcare a acestui principiu prin referire la dispozițiile Constituției lituaniene și ale Codului de procedură penală.

118. În sistemul legal rus, totuși, interdicția repetării procedurilor este restrânsă la sfera justiției penale. Potrivit Codului de procedură penală, o condamnare anterioară pentru o infracțiune administrativă similară în esență nu constituie un motiv pentru întreruperea procedurilor penale (...). Așadar, spre deosebire de cauza *Ščiukina*, instanțele ruse nu au avut la dispoziție prevederi legale care le-ar fi permis să evite repetarea procedurilor în situația în care făptuitorul este judecat pentru o infracțiune pentru care a fost deja condamnat sau achitat definitiv potrivit Codului infracțiunilor administrative.

119. În lumina considerentelor anterioare, Curtea constată că achitarea reclamantului pentru acuzația prevăzută în art. 213 parag. 2 din Codul penal nu l-a privat de statutul său de „victimă” a pretensei încălcări a art. 4 din Protocolul nr. 7. (...)

121. În lumina celor ce preced, Curtea consideră că procedurile instituite împotriva reclamantului potrivit art. 213 parag. 2 (b) din Codul penal au privit în esență aceeași infracțiune ca aceea pentru care el a fost deja condamnat printr-o hotărâre definitivă conform art. 158 din Codul infracțiunilor administrative.

122. Prin urmare, a existat o încălcare a art. 4 din Protocolul nr. 7.

2. Cauza *Ruotsalainen c. Finlandei* (Hotărârea din 16 iunie 2009⁽¹⁾)

A. Cu privire la caracterul penal al sancțiunilor
41. Scopul art. 4 parag. 1 din Protocolul nr. 7 este de a interzice repetarea unei proceduri penale care a fost încheiată printr-o decizie definitivă. În prezenta cauză, două

⁽¹⁾ www.echr.coe.int.

măsurile au fost impuse reclamantului în două proceduri separate și consecutive. La 26 februarie 2001 reclamantul a fost amendat în procedura ordinului penal și la 17 septembrie 2001 reclamantului i-a fost impus un debit privind taxa pe carburant în procedura administrativă. (...)

44. Așa cum s-a reținut anterior, mai întâi, reclamantul a fost amendat în procedura ordinului penal, deoarece a utilizat în rezervorul vehiculului său un carburant taxat inferior motorinei diesel, faptă care constituie fraudă fiscală minoră. Procedura a fost „penală”, potrivit calificării legale finlandeze. Această procedură a fost „penală”, de asemenea, în sensul art. 4 din Protocolul nr. 7 și, în consecință, reclamantul a fost „achitat sau condamnat definitiv conform legii și procedurii penale ale statului”. Garanția art. 4 din Protocolul 7 începe să acționeze atunci când un nou set de proceduri este instituit după ce achitarea sau condamnarea anterioară a dobândit putere de lucru judecat (*res iudicata*). În acest caz, reclamantul nu a exercitat calea ordinară de atac împotriva ordinului penal, care, prin urmare, a dobândit putere de lucru judecat.

45. Ulterior, reclamantului i-a fost impus un debit privind taxa pe carburant în procedura administrativă. Întorcându-ne la primul criteriu *Engel*, este clar că debitul privind taxa pe carburant nu a fost calificat ca fiind penal, ci ca parte a regimului fiscal (...). Acest lucru nu este, totuși, decisiv. În acest sens, Curtea a stabilit anterior că sfera definită în sistemul legal finlandez ca fiind „administrativă” cuprinde anumite infracțiuni care au o conotație penală, dar sunt prea lipsite de importanță pentru a fi guvernate de legea penală și de procedura penală [a se vedea *Jussila c. Finlandei* (GC), nr. 73053/01, § 38].

46. Al doilea criteriu, natura infracțiunii, este mai important. Curtea constată că dispoziția relevantă din Legea taxei pe carburant era aplicabilă tuturor cetățenilor, și nu unui grup având un statut special. Reclamantul era responsabil în calitate de deținător sau utilizator al unui vehicul cu motor diesel. Cât privește susținerea Guvernului că debi-

tul privind taxa pe carburant a fost impus ca despăgubire pecuniară pentru pagube, Curtea nu este, totuși, convinsă în acest sens în circumstanțele prezentei cauze. Este foarte posibil ca taxa pe carburant impusă să corespundă pagubei cauzate, și anume pierderea venitului. Urmează, totuși, a se observa că taxa pe carburant colectată a fost triplată. Aceasta trebuie, în opinia Curții, privită ca o pedeapsă care să descurajeze săvârșirea de noi infracțiuni, recunoscută drept trăsătură caracteristică a pedepselor penale (a se vedea *Ezeh c. Regatului Unit*, §§ 102 și 105). Se poate, prin urmare, stabili că debitul privind taxa pe carburant a fost impus potrivit unei reguli al cărei scop nu era numai compensator, ci și disuasiv și punitiv. Curtea consideră că aceasta demonstrează natura penală a infracțiunii.

47. În lumina considerentelor anterioare, Curtea stabilește că natura infracțiunii a fost în măsură să includă impunerea debitului privind taxa pe carburant din 17 septembrie 2001 în domeniul „procedurii penale” în sensul art. 4 din Protocolul nr. 7.

B. Cu privire la problema dacă ultima sancțiune decurge din aceleași fapte ca prima și dacă a existat o dublare a procedurilor

48. În cauza *Sergey Zolotukhin c. Rusiei* [(GC), nr. 14939/03, §§ 70-78, 10 februarie 2009], Curtea a constatat că jurisprudența acumulată de-a lungul istoriei aplicării art. 4 din Protocolul nr. 7 de către Curte a demonstrat existența mai multor abordări a chestiunii dacă a existat identitate între infracțiunile pentru care reclamantul a fost urmărit. Căutând să pună capăt acestei incertitudini legale, Curtea a decis să furnizeze o interpretare armonizată a noțiunii de „aceleași infracțiuni” – elementul *idem* din principiul *non bis in idem*.

49. În cauza mai sus menționată (§ 82), Curtea a adoptat opinia că art. 4 din Protocolul nr. 7 trebuie înțeles ca interzicând urmărirea sau judecarea unei a doua „infracțiuni”, în măsura în care aceasta decurge din fapte identice sau din fapte care sunt în mod considerabil aceleași.

50. Întorcându-se la prezenta cauză, Curtea va examina dacă impunerea ulterioară a unui debit privind taxa pe carburant decurge din aceleași fapte ca amenda (*idem*) și dacă a existat o dublare a procedurilor (*bis*). Curtea reține că expunerea faptelor în deciziile prin care „procedurile penale” au fost încheiate sunt un punct de plecare corespunzător pentru a stabili dacă faptele în ambele proceduri au fost identice sau în mod considerabil aceleași. (...)

51. Curtea va începe analiza circumstanțelor din prezenta cauză reexaminând evenimentele din 17 ianuarie 2001, amenda impusă și taxa pe carburant percepută reclamantului. La 26 februarie 2001, reclamantul a fost amendat, conform Capitolului 29, art. 3, din Codul penal și secțiunile 20 și 22 din Legea privind taxele pe vehiculele cu motor, pentru fraudă fiscală minoră sau, mai exact, o infracțiune privind taxa pe vehiculele cu motor. Deși ordinul penal conținea numai două propoziții relevante pentru stabilirea faptelor, din acesta rezultă că amenda a fost aplicată pe motiv că reclamantul a utilizat în rezervorul autofurgonetei sale un carburant taxat inferior motorinei diesel, fără a fi plătit taxele suplimentare datorate, și a realimentat el însuși (...).

52. În procedura administrativă ulterioară, reclamantului i-a fost impus un debit privind taxa pe carburant pe motiv că s-a constatat că autofurgoneta sa a fost utilizată în cursul anului 2001 cu carburant taxat inferior motorinei diesel. Întrucât reclamantul a omis să informeze în prealabil Administrația Vehiculelor sau Autoritatea Vamală cu pri-

vire la utilizare, taxa pe carburant percepută a trebuit să fie triplă. De asemenea, decizia reține că reclamantul a recunoscut că a utilizat carburantul greșit în vehiculul său.

53. Această recapitulare a evenimentelor și a sancțiunilor dovedește că, întrucât aceeași conduită din partea aceluiași făptuitor și în cadrul aceluiași interval de timp este în discuție, Curtea se impune să verifice dacă faptele pentru care reclamantul a fost amendat și cele din cauza cărora acestuia i-a fost impus un debit privind taxa pe carburant au fost identice sau în mod considerabil aceleași. (...)

56. (...) Faptele care au dat naștere ordinului penal împotriva reclamantului au fost legate de faptul că a utilizat în autofurgoneta sa un carburant taxat inferior motorinei diesel, fără a fi plătit taxele suplimentare pentru utilizare. Debitul privind taxa pe carburant a fost impus, deoarece autofurgoneta reclamantului a circulat cu un carburant taxat inferior motorinei diesel și taxa pe carburant a fost triplată, pentru că el nu a notificat anterior acest fapt. Cel din urmă factor a fost mai sus considerat că a echivalat cu o pedeapsă care să descurajeze săvârșirea de noi infracțiuni. Astfel, faptele din cele două seturi de proceduri nu diferă aproape deloc, chiar dacă a existat cerința intenției în primul set de proceduri. Faptele trebuie, prin urmare, să fie privite ca în mod considerabil aceleași, în sensul art. 4 din Protocolul nr. 7. (...)

57. Considerentele precedente sunt suficiente pentru a permite Curții să stabilească faptul că a existat, în consecință, o încălcare a art. 4 din Protocolul nr. 7 la Convenție.

Art. 11. ⁽¹⁾ *Abrogat.*

Art. 12. ⁽²⁾ **Confidențialitatea**

Statul român are obligația de a asigura, pe cât posibil, la cererea statului solicitant confidențialitatea cererilor care îi sunt adresate în domeniile reglementate de prezenta lege și a actelor anexate acestora. În cazul în care condiția păstrării confidențialității nu ar putea fi asigurată, statul român va înștiința statul străin, care va decide.

⁽¹⁾ Art. 11 a fost abrogat prin art. I pct. 8 din Legea nr. 224/2006.

⁽²⁾ Art. 12 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 9 din Legea nr. 224/2006.

Capitolul II.

Dispoziții generale privind procedura de cooperare judiciară internațională în materie penală

Art. 13. Autoritățile centrale române

Cererile formulate în domeniile reglementate de titlurile II și IV-VII din prezenta lege se transmit prin intermediul următoarelor autorități centrale ⁽¹⁾:

a) Ministerul Justiției, dacă au ca obiect extrădarea și transferarea persoanelor condamnate sau dacă se referă la activitatea de judecată ori la faza executării hotărârilor penale;

b) Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, dacă se referă la activități din faza de cercetare și urmărire penală;

c) Ministerul Administrației și Internelor, dacă se referă la cazierul judiciar.

Art. 14. Transmiterea directă ⁽²⁾

(1) ⁽³⁾ Cererile de asistență judiciară în materie penală pot fi transmise direct de autoritățile judiciare solicitante autorităților judiciare solicitate, în cazul în care instrumentul juridic internațional aplicabil în relația dintre statul solicitant și statul solicitat reglementează acest mod de transmitere.

(2) În afara cazurilor prevăzute la alin. (1), cererile de asistență judiciară în materie penală pot fi transmise direct de autoritățile judiciare solicitante autorităților judiciare solicitate în caz de urgență, însă o copie a acestora va fi transmisă simultan la Ministerul Justiției sau la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, după caz.

(3) Procedura prevăzută la alin. (1) și (2) va fi urmată și pentru transmiterea răspunsului la cererile urgente de asistență judiciară în materie penală.

(4) În cazul prevăzut la alin. (1) și (2) transmiterile directe se vor putea efectua prin intermediul Organizației Internaționale a Poliției Criminale (Interpol).

Art. 15. Alte modalități de transmitere a cererilor

(1) Pentru transmiterea cererilor în baza acordului între statul solicitant și statul solicitat, pot fi folosite și mijloacele electronice adecvate, în special faxul, atunci când sunt disponibile, dacă autenticitatea și confidențialitatea cererii, precum și credibilitatea datelor transmise sunt garantate.

(2) Dispozițiile alineatului precedent nu împiedică recurgerea la căile urgente prevăzute la art. 14.

Art. 16. ⁽⁴⁾ Competența internă

Competența autorităților române pentru a formula o cerere în domeniile reglementate de prezenta lege sau de a executa o asemenea cerere este stabilită de dispozițiile titlurilor următoare ale prezentei legi, precum și de alte acte normative pertinente.

⁽¹⁾ Partea introductivă a art. 13 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 10 din Legea nr. 224/2006.

⁽²⁾ Denumirea marginală a art. 14 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 11 din Legea nr. 224/2006.

⁽³⁾ Alin. (1)-(3) ale art. 14 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 11 din Legea nr. 224/2006.

⁽⁴⁾ Art. 16 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 12 din Legea nr. 224/2006.